

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

39. ÉVFOLYAM

1973. JÚNIUS—JÚLIUS

6. SZÁM

KEMÉNY PÉTER:

A KEVESEK SZOLGÁLATA

Ausztrália magyar evangélikusai számára íródott ez a vezércikk a "Hitből Élünk" júniusi számában jelent meg. Mondanivalója azonban lapunk olvasói elé is kínálkozik, mert hiszen a templomból távolmaradók nagy száma itt sem ismeretlen fogalom...

Azt mondta az egyik testvérünk — talán kissé keserűen — nemrégiben, hogy "mi kevesek, akik csaknem minden istentiszteleten jelen vagyunk, tartjuk fenn az egyházat azok számára, akik csak sátoros ünnepeken jönnek el". Kifakadása meglepett, nemcsak azért, mert nem vártam ezt tőle, hanem azért is, mert sok tekintetben igaza volt. Talán nem anyagi tekintetben, mert nagyvárosi gyülekezeteinkben a teherviselés eléggé szépen megoszlik, sok "alkalmi" látogató legalább is pénzrel járul hozzá az egyházi szervezet fenntartásához. De lelki tekintetben mégis van hiba.

Egyházszervezetet anyagiakkal fenntartani könnyű. Ez történik odahaza is, mint halljuk, sok vidéki gyülekezetben, ahol az állam ellenséges szolgálói a maguk módján értelmezik az alkotmány vallásszabadságot biztosító paragrafusait. Nem kell az egyház híveit üldözni, nem kell a templomokat becsukni, nem kell a vallásoktatást betiltani — elegendő az, hogyha a hűség keresztyénné odasúgják, hogy jobb mind a saját előmenetele, mind gyermekei jövője számára az, ha nem engedi magát észrevenni a templomban, vagy ha nem íratja be gyermekét vallásitanításra. Mindezeket suttyomban lehet elvégezni, nem kell írásba adni, így nincsen bizonyosság, s el-

het az esetleges külföldi kritikát hallgattatni azzal, hogy mindez csak "szólás-mondás". A tény azonban az, hogy az egyházfenntartó hozzájárulások befolyanak szépen, de nagyon sok helyen a templomok üresek, attól való félelem miatt, hogy mit szól hozzá a helyi párttitkár, vagy megbízott. De a pénzt be lehet tenni a levelesládába borítékban, névtelenül is.

Mindezt nem azért írom most, hogy a hazai viszonyokat kritizáljam, hanem hogy aktuális példával illusztráljam a "kevesek szolgálatának" eddig át nem gondolt következményeit. A gyülekezet fenntartásához nemcsak anyagiakra van szükség, hanem lelki támogatásra is. Sok hívemtől hallottam azt a megjegyzést egy sátorosünnepi nagyszámú gyülekezet láttán, hogy "milyen jó lenne, ha mindig ennyien lennének..." S mikor megkérdeztem, hogy "miért?", a válasz mindig ez volt: "olyan felemelő az, hogy nem vagyunk egyedül..."

Azt mondhatná az ember, ha csak felületesen gondolkoznék, hogy mindennek csak lélektani alapja van, nem egyházi, vagy hitbeli oka. Sajnos igaz, hogy valamennyien elsősorban emberek vagyunk, nem keresztyének, s így az általános emberi, lélektani törvények reánk is alkalmazhatók. Azonban tény az, hogy a keresztyénség mindig kihangsúlyozta a gyülekezet fontosságát, éppen emiatt gyűltek össze még az üldöztetések idejében is őseink és tették kockára ezáltal életüket. Milyen könnyű lett volna csak odahaza, a "belső szobában" imádni Is-

tent, vagy amint manapság olyan sokan védekeznek azzal, hogy a "természet ölen közelebb vagyunk Istenhez, mint valami sötét templomban" —, s így a gyülekezetre nincsen szükség, mert az ember úgyis egyénileg nyeri el üdvösségét. De azokat, akik csakugyan Isten gyermekei, mindig hajtotta nem valami, hanem Isten Lelke, hogy keressék a "hívók közösségét" és ne csak találjanak abban bátorítást, megnyugvást, hanem adják át ugyanazt a többieknek is, akiknek erre szükségük lehet.

Ez tehát a gyülekezet, mint Istent imádó és igéjével táplálkozó közösség, első feladata. Lelki keretet kell nyújtania mindazoknak, akik éheznek és szomjúhozják a megerősítést, s ebben olyan várakozó feszültséget teremtenie, amelyik mintegy "lekényszeríti" magára Isten mindenütt jelenvaló Szentlelkét. Azt írja a pünkösdi szent Ige is, hogy az apostolok "mindnyájan egy akarat-tal együtt valának", s nem is tudták, hogy a Szentlélek ki fog tölteni reájuk. S tudatlanságuk ellenére a várakozás feszültségében (mint a villám kicsapódik az elektromossággal telített felhőkből), a Szentlélek kitöltött reájuk "nagy hirtelenséggel, kettős tüzes nyelvek alakjában", azaz valóban "lekényszerítették Isten Szentlelkét". Pedig csak 12-en voltak — a kevesek —, s mégis, általuk több, mint 3000-en nyerték el a kegyelem ajándékát még azon a napon.

Megint mondhatjuk: nem szabad arra gondolni, hogy ennyi elég volt —, hanem inkább arra, hogy ez a 12

akkor a teljes gyülekezetet jelentette, mindazokat, akik csakugyan Krisztuséi voltak, tehát a teljes létszám volt jelen. Szükségünk van erre a teljes létszámra, s még az is, aki nem testtel és lélekkel az Úr, szolgálhat pusztá fizikai jelenlétével.

Van azonban a gyülekezeti tagok számára nyújtandó bátorításon túl egy másik szerepe is azoknak, akik csak néhanapján jönnek el istentiszteletre. Ne feledkezzünk meg az igehirdető személyéről sem. Csaknem mindenütt, ahol lektori szolgálatok vannak — még ausztrál gyülekezetekben is — észrevehetően kisebb a látogatottság, ha a lelkész nincsen személyesen jelen. Még akkor is, ha az Ige maga ugyanabból a forrásból származik, és a felolvasott prédikációt a lelkész szolgáltatta. Akaratlanul is, ez nem hat bátorítólag sem a lektor, sem a lelkész számára. Úgy tűnik fel, mintha nem az Ige, hanem a hirdető személye lenne fontos. Sok keserűség származik ebből. Nemcsak a lektorokban, akik emberileg szólva magukat másodrendűeknek minősítik, hanem a lelkészben is, akinek szívében ezáltal az a félelem ébred fel, hogy mi lesz akkor, ha egyszer kidúl a munkából, hogyan megy majd minden tovább? Szükséges tehát a gyülekezet szolgálatának fenntartására az is, hogy meglegyen egy állandó jellegű közösség, amelyik nem kényszerből jár el Isten házába, hanem egyrészt lelki szükségből, másrészt (legalább) azért, mert ezzel szolgálatot teljesít. S amint a jó munkás nem szeret nyomós ok nélkül szabadnapot kivenni, úgy a keresztyén sem lenne szabad elmaradjon az Ige hirdetésének alkalmairól.

Jó lenne tehát, ha néhanapján azt kérdezné meg magától minden keresztyén: mit is tehetnék Isten szolgálatában? Hiszen sokszor úgy érzi az ember, hogy megsegítést nyert el, s ezért hálát kellene adnia. Könnyű lenne a zsebbe nyúlni és elküldeni, vagy átadni egy pár dollárt —, de ez nem elég, és nem megfelelő. Inkább azzal mutassa meg az ilyen szívének háláját, hogy csatlakozik a kevesekhez az Ige hallgatásában és növeli azok számát, akik megteremtik a lelki keretet, a feszültséget, a másik pólust úgy a többiek, mint az igehirdető személye számára.

Pár évvel ezelőtt egyik vezércikkünkben arról írtam, hogy sokan élnek "a kegyelem perifériáján", s volt olyan hívem, aki megsértődött emiatt, mert — mint mondta — "vannak néha nyomós okok arra, hogy valaki nem megy el Isten Házába..." Igaz, néha fizikailag lehetetlen, betegség, közlekedési problémák, családi események akadályozzák az embert abban, hogy megszentelje az "ünnepnapot", a vasárnapot. De lehetetlen azt állítani, hogy az év minden igehirdetési alkalma ebbe a kategóriába esnék, s azoknak, akik magukat távol tartják, valójában nyomós okuk van arra, hogy minden alkalomkor távolmaradjanak. Az igazság az, hogy az ilyenek elkülönítik magukat a közösségtől, s elhanyagolják kötelességüket, amelyiket a harmadik parancsolat írt már elő annakidején Isten gyermekei számára: "Megemlékezzél az ünnepnapról, hogy azt megszenteljed..." S ennek a parancsolatnak megszegése alapjánvéve ugyanolyan bűnt

jelent, mint a többi kilenc bármelyikéé, bárhogy is hadakozik ellene az ember. A kegyelem perifériáján egyedül van az ember, s ezért, ha maga határozta el magát, saját maga viseli a felelősséget. De ez nem menti fel kötelességei alól, amelyek közül az egyik igen fontos az, hogy jelenlétével is gyarapítsa, támogassa mind a többi gyülekezeti tagot, mind az igehirdetőt.

Istennek adunk hálát a kevesekért, akik szolgálják a többit. De kérdezzük a többit: meddig fognak csak elfogadni anélkül, hogy valamit adnának személyesen is, személyükkel is? Isten emberszíveket akar, Krisztus emberekért jött el, nem egy egyházszervezet fenntartásáért, mert akkor csak egy zsidó reformátor lett volna. S ne feledjük el szavát: "Adjátok meg a császárnak, ami a császáré...", amit mi meg is tesszük mindennapi életünk folyásában —, de "adjátok meg Istennek, ami az Istené...", az igazi szolgálatot.

EGYHÁZTÖRTÉNETI NAPTÁR

JÚNIUS

7. Négy százötven éve, 1523. június 7-én választották Svédország királyává **Wasa Gusztávot**, akinek nevéhez fűződik többek között a svéd reformáció bevezetése is 1527-ben.

12. Húsz éve, 1953. június 12-én halt meg Budapesten **Sándy Gyula** építészmérnök, műegyetemi tanár, aki Eperjesen született 1868-ban. Számos alkotása között van az a több, mint 50 evangélikus templom, amelyet egyháza számára tervezett.

29. Száznyolevan éve, 1793. június 29-én született Tárnokrétin **Edvi Illés Pál** kemenesaljai esperes, három évtizeden át nemesdömölki lelkész, író és költő, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, 254 hosszabb-rövidebb munka szerzője. Kéziratban maradt jelentős műve a szabadságharc és az abszolútizmus éveiről írt négykötetes Dömölki Krónikája.

JÚLIUS

Huszonöt éve, 1948 nyarán jelent meg **D. dr. Pröhle Károly** egyetemi tanár, teológiai professzornak "A hit világa" című dogmatikakönyve. A nagynevű tudós és ökumenikus vezéregyéniség élete alko-

nyán írt művéből a személyes hit melege és az evangéliumi tanítás tisztasága sugárzik ma is felénk.

14. Négy százötven éve, 1523. július 14-én jelent meg **Zwingli** egyik jelentős reformatori irata, amely az első zürichi disputáción elhangzott alapvető tételeit összegezi.

19. Százhuszonöt éve, 1848. július 19-én választotta meg a Tiszai Evangélikus Egyházkerület Eperjesen **Pákh Mihály** iglói főesperest püspökké, **Jozeffy Pál** utódjává († 1858).

29. Tíz éve, 1963. július 29—augusztus 11 között tartotta a **Lutheránus Világszövetség** negyedik nagygyűlését Helsinkiben. Az első három nagygyűlés színhe-lye Lund (1947), Hannover (1952), Minneapolis (1957), az eddig utolsó pedig 1970-ben Evian volt. (Ev. Élet)

Halálozás

Lapzárta után érkezett gyász hírek szerint az Egyház Ura amerikai magyar egyházi életünk két érdemes munkását hívta ki a földi szolgálatból: június 21-én vitéz Nyíregyházy Pált, a torontói gyülekezet gondnokát, június 22-én pedig Nt. Varga László nyugalmazott aranydiplomás lelkészt. Részletes megemlékezést az ERŐS VÁR következő számában hozunk.

A MAGYAR KONFERENCIA KÖZGYÜLÉSE

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tizenötödik közgyűlését 1972. november hó 14- és 15-én tartotta meg Clevelandban, a Nyugat-Clevelandi Magyar Evangélikus Egyháznál, melynek lelkesze Juhász Imre.

A közgyűlésen résztvett 9 lelkész: Bell Lajos (Jersey City), Bernhardt Béla (Shelby, OH), Brachna Gábor, Egyed Aladár, Juhász Imre, Kiss Samu (mind Cleveland), Markovits Pál (Carmichael, PA), Tessényi Kornél (Chicago) és Turcsányi Gyula (Smithville, OH); továbbá 13 delegátus és látogató: Böjtös László, Boros József, Brachna Gáborné, Domján Zoltán, Guttoz József, Juhász Imréné, v. Kemes László, dr. Lestyán János, Markovits Pálné, dr. v. Tapolesányi Oszvald, Tessényi Kornélné, Turcsányi Gyuláné és Vásári Ferenc.

A bőséges étkezésekért és a szíves vendéglátásért a helyi Oltáregyletet illeti köszönet, Ignátz Jánosné elnökükkel az élen.

A KEDD DÉLUTÁNI ELSŐ ÜLÉSSZAK 2:30-kor kezdődött az országos egyház hivatalos liturgiája szerinti áhítattal, melyet a helyi gyülekezet lelkésze vezetett.

Brachna Gábor főesperes elnöki megnyitójában ismertette a közgyűlés tárgysorozatát. Üdvözölte a megjelent delegátusokat és közölte, hogy hat gyülekezetünk nincs képviselve: Bethlehem Első, Bethlehem Szt. János Vend, Buffalo, Detroit, New York és Pittsburgh.

A tárgysorozat első pontjaként **Juhász Imre** jegyző felolvassa az előző (1970-es clevelandi) közgyűlés jegyzőkönyvét. Egyhangúlag jóváhagyva.

Ezután **dr. Lestyán János** pénztáros terjeszti elő jelentését, mely szerint: Egyenleg 1970. június 20-án \$683.92, bevétel 1972. szeptember 16-ig \$1738.94 (ebből mosógépekre 448.07, erdélyi árvíz-károsultaknak 16.16), kiadás 1186.55, egyenleg 1972. szeptember 16-án 552.39.

A SÁFÁRSÁG TITKA

A sáfárság szó — többek között — az egyház fenntartására való áldozatos adakozást is jelenti. Sáfárságról azonban addig nem beszélhetünk komolyan, míg a Jézus Krisztus szeretete nem kényszerít és indít meg bennünket. Csak akkor érthetünk meg azután valamit Isten sáfárainak örömeiből és a szolgálat szabadságából.

A gyülekezetek részéről történt befizetések a legutóbbi közgyűlés utáni 27 havi időszakban:

a) rendes konferenciái járulék	
Bethlehem Szt. János Vend	50.00
Chicago	31.00
Cleveland Első	141.50
Cleveland Nyugat	237.45
Pittsburgh	50.00
Toronto	40.00
b) magyarországi ev. szeretetotthonoknak mosógépekre	
Cleveland Első	448.07
c) erdélyi árvíz-károsultaknak	
Cleveland Első	16.16

A pénztárkönyvet s mellékleteit **Bell Lajos** és **Domján Zoltán** ellenőrök vizsgálták felül és kifogástalan rendben találták. A pénztári jelentést a közgyűlés egyhangúlag jóváhagyta.

Brachna Gábor főesperes elnöki jelentésében megállapította, hogy az amerikai betegség — a jólét — pusztítja itteni magyar egyházi életünket is. Híveink jelentős része nem ad Istennek központi helyet az életében és az anyagiak hajszolása közben közömbössé válik az egyház iránt. Hit, magyarság, felelősségvállalás helyett a vagyonygyűjtésre összpontosul minden erőfeszítésük. Egyébként is magyar emigrációknak érkezett az elöregedés korszakához.

Gyülekezeink helyzetéről szólva — részben a fenti okok miatt — nincs tere a dicekedésnek. Dicekedhetünk azonban Istenben, aki a fennmaradásért vívott küzdelemben nem hagyott el bennünket. **New York** gyülekezte Varga László lelkész hosszas betegsége alatt, majd nyugalombavonulása óta szétszóródott. Esetenként Bell Lajos, a "Hudson County Parish" igazgató lelkésze, valamint Megyer Lajos nyíregyházi lelkész szolgált. Bell Lajostól kapott felvilágosítás szerint a belvárosi Szt. Péter egyház adna otthon a gyülekezetnek, azonban eddig csak 17 magyar tag jelentkezett esatlakozásra. **Pittsburgh** gyülekezte a több, mint két-éves üresedés idején is hűségesen összetartott, nem veszítettek tagságukból. Úgy tudjuk, hogy decembertől kezdve Mészáros Sándor veszi át az ottani szolgálatot. **Toronto** kérdése még mindig nyitott. Az egyházkerületbe való felvétel sines elintézve. A konferencia elnöke szolgál be, de állandó lelkészre lenne szükség. Láng Ferenc lévita betegsége súlyosbítja a helyzetet.

Jelenleg 11 magyar ev. gyülekezeti közösségünkben 5-nél minden vasárnap, 6-nál havonta legalább egyszer van magyarnyelvű istentisztelet.

A két közgyűlés közötti időszak egyik kiemelkedő eseménye volt a Konferencia külön összejövetele a clevelandi Első Egyház 65. jubileumával kapcsolatban. Erről az ERŐS VÁR 1971. októberi, novemberi és 1972. januári száma tudósított.

Az elnöki jelentés megemlékezett lelkészi karunk gyászáról: Markovits Pál és Tessényi Kornél édesanyját, Ormai János a feleségét veszítette el; Bendes István szolgatársunkat 1971. április 23-án, 57 éves korában hívta haza Teremtő Ura. Ruzsa Istvánné, legrégebb gyülekezeink szervező lelkészének özvegye 87 esztendő után, 1971. november 17-én fejezte be földi életét.

Nyugalmazott lelkészeink: Egyed Aladár, Kiss Samu, Rohály Mihály és Varga László.

A jelentés foglalkozott még az amerikai evangélikus egyház helyzetével, melyről megállapította, hogy a teológiai liberalizmus és az ortodoxia közötti vita köti le az egyházi közvélemény figyelmét.

A hazai egyház életéről szólva rámutatott arra, hogy a korlátozó adottságok még a "szolgálat teológiájának" egyik lényeges területét, az egyház szeretetintézményeinek működését is csak leszűkített keretek között teszik lehetővé. Ezzel kapcsolatban feltett kérdésre az elnök közli, hogy a gyülekezeink által gyűjtött 761 dollárnyi adományt, melyet a magyarországi Evangélikus Egyház kezelésében levő szeretetotthonok mosógép el látására utaltunk át, a hazai egyházi vezetőség mindeddig nem nyugtázta és nem értesített a pénz felhasználásának mikéntjéről. Hálásak vagyunk, hogy a hazai egyház Sajtóosztálya révén énekeskönyvekhez, teológiai művekhez és egyéb kiadványokhoz juthatunk. Hagyományaihoz híven, az otthoni lelkészi kar teológiai munkássága világviszonylatban ma is elsőrangú.

A református testvérekkel való hagyományos jóviszonyunkat itt-ott olyan jelenségek zavarják, melyek kiküszöbölésére kölcsönös erőfeszítésre van szükség. A partjainkra sodródó evangélikus lelkészekből már nyolcan működnek református gyülekezetekben, akik közül néhánynak a református szolgálatra való meg-

(Folytatás a 7. oldalon)

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A „Lutheran Church in America”
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 6. (162) Vol. 39.

JUNE—JULY 1973

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja egy évre csak 3 dollár. Szíveskedjenek a lejárt előfizetéseket késedelem nélkül beküldeni a fenti címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a “Zip Code” szám feltüntetésével együtt! Az újságot “Zip Code” szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónában azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

MAGYAROK . . . EVANGÉLIKUSOK . . .

Bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján és az Úr házában lakozom hosszú ideig. (23. Zsoltár)

Mindig voltak emberek, akik életük alapjává tudták tenni ezt a valómást. Azokra gondolok, akik életük minden napján vallották: *Uram, szeretem a te házádban való lakozást és a te dicsőséged hajlékának helyét. (26. zsoltár)*

Ilyen lelkület vezérelte át a tengeren az új hazába Jóskát is, meg Juliskát is vagy 60—70 évvel ezelőtt s lett belőlük a gyülekezet-alapító Mr. & Mrs. öregamerikás magyar. Ott voltak a bevándorolt magyarok összegyűjtésénél és hallgatva pásztoraik hívó szavára gyülekezetet formáltak, amely magyar is és evangélikus is legyen. Figyelemre méltó, hogy abban az időben a Magyarhoni Evangélikus Egyház lelkileg vezérelte, anyagilag támogatta a gyülekezetet szervező lelkészeket. A másnyelvű egyházak is nyújtottak támogatást. Így egy gyülekezet megalakulása három forrásból táplálkozott rendszerint: az óhazai és az újhazai egyház, valamint a helyi hívek összefogásából.

Számomra mindig örömet jelentett, ha találkozhattam nemcsak a magunk gyülekezetében, hanem a többiekben is ezekkel az áldott lelkű Jóskákkal és Juliskákkal, akikből az évek során Jóska bácsi és Julis néni lett, s ma az élet alkonyán járva várják Uruknek az igazi hazába hívó szavát: *Jól vagyon jó és hű szolgálóm, menj be a te Uradnak örömébe. (Máté 25.)*

Tévedés ne essék. Nem minden öregamerikásról van itt szó. Csak azokról, akik mindvégig hívek maradtak Urukhoz, magyarságukhoz és gyülekezetükhöz. Mind a háromhoz.

Azokra gondolok hálaadással, akik 60—70 éven keresztül ott voltak az egyház szívverésénél. Számukra minden vasárnap, minden ünnepnap az Úr napja volt és igyekeztek buzgó énekkel, fohással áldani azt, Aki őket oly kegyelmesen vezette és megtartotta.

Azokra gondolok, akiktől nemcsak a feleslegről került néhány penny, hanem sokszor nehéz gondjaik kö-

zött is hűségesen teljesítették kötelességüket és évről évre hűségesen megadták dollárjaikat az egyháznak.

Azokra tekintek, akik nem húzódtak vissza, hanem elvállalták és hűséggel teljesítették a gyülekezeti tisztségeket, hogy hitben előjárói legyenek a nyájnak. Hajlandók voltak időt, fáradságot áldozni a szolgálatra.

Azokat dicsérem az Úr előtt, akik nem riadtak vissza a gyülekezet társadalmi életében sem a sok fáradságot és tudományt kívánó szolgálattól. Ők azok, akik híressé tették a magyar konyha finomságát amerikai barátaik előtt. Nemcsak néha, nemcsak immel-ámmal, hanem mindig meghallották a hívó szót erre a szolgálatra.

Azokat illesse elismerés, akik mind a fent említetteket meg tudták tenni gyülekezetükért az alázatos szolgálat jegyében. Nem fuvalkodtak fel, nem kívántak hajbókólast paptól és hivektől egyaránt, szinte követelvén: lássátok, ki vagyok én? Hova jutnátok nélkülüm?

Megelégedtek boldogan a léleknek azzal a nemes érzésével, mely ugyancsak hitből, a Bibliából fakadt: *a te Atyád, aki titkon néz, megfizet néked nyilván. (Máté 6.)*

Megtanultak jól angolul is. Néme-lyik sikeres üzletember lett, jó iparos, vagy elönmunkás a gyárban. Mégsem felejtették el, hogy még a jó angol nyelvismeret mellett is igazán, bensőségesen *csak magyarul* juthat a szívünkhöz legközelebb Isten Igéje. Ezért maradtak mindvégig hívek a magyar gyülekezethez.

Az Isten sok áldást adott gyüleke-zeteinknek ezekben a ma már idős testvéreinkben. Szolgálatuk, hitük, magyarságuk fel van jegyezve a gyüleke-zeteink évkönyveiben. De még fontosabb: feljegyezték azokat az Isten angyalai is az Élet Könyvébe.

Buthy Dénes

NE FÉLJ!

című áhitatoskönyvünk megjelenési ideje közbejött akadályok miatt többször eltolódott. Reményünk van arra, hogy ez akadályok elhárulásával a könyv még az év vége előtt a megrendelők kezébe juthat.

RUTTKAY-MIKLIAN GÉZA:

Gyakorlati továbbképzés

Árpád, mint az ő helyében mindenki más, azt hitte, hogy a teológiai szigorlattal véget értek a stúdiók, elfogyott a tanulnivaló s ezentúl tanulni nem, legfeljebb tanítani fog. Ez pedig más. Egészen más. Elfeledkezett arról az arany szabályról, mely inkább elkötelezés, mint pusztán ténymegállapítás, hogy "a jó pap holtig tanul".

Még rajta voltak a Teológia tojáshejai, még fején érezhette a lelkészszé avató püspök áldó kezének melegét, a homlokán a püspök testvérre fogadó csókját, amikor elfoglalta hivatalát, vagyis beállt a szent szolgálatba. Az első napok a nagy faluban való körültekintéssel teltek és nagyon vigyáztunk arra, hogy fenntebb írt hitében való csalódása ne járjon komoly megrázkódtatással.

Azonban ez a kímélő bánásmód csak elődázhatta, de végleg ki nem zárhatta az eszméltető folyamat megindulását. Jókor, alighanem szolgálatának legelső hetében történt, hogy a nagybeteg, helyesebben az igen öreg Szabó Sándornéhoz hívtak, aki "nagyon óhajtott" az úrvacsorát.

— No, Árpád, gyere, kísérelj el! — szóltam az új segédlelkészhez. Erről a beteg melletti szolgálatról tanultál ugyan, de gyakorlatra nemigen lehetett módod. Pedig egyszer azt is meg kell tanulni, hiszen lehet, hogy a jövő héten már önállóan kell egy betegy mellé állnod.

Csodálkozott magában, talán ki is nevetett, amikor odahívtam őt, hogy tanúja legyen a felkészülésnek. Táska, Luther-kabát, táblácska, kehely, paténa, ostya, bor, fészület, szalvéta. Ha egy is elmarad, már nem készültem fel kellőképpen.

Ezt magyaráztam az úton Árpádnak Szabóék felé haladva. Közben újabb penzum adódott. Árpád udvarias fiú volt, s nehezen értette meg, hogy a táskát vinni az én dolgom, őt nem azért hívtam, hogy ebben segédkezzen.

Szabóék már vártak. A fiatalabb Szabóné a konyhában forgolódott s úgy köszöntötte Árpádot is, mint aki

tudja, hogy csak a gyülekezet új szolgája lehet.

— Az új segédlelkész úr? Isten hozta! Tessék beljebb!

— Hogy van a mama?

— Bizony elég gyengén van szégyény, de nagyon bizik abban, hogy az úrvacsora talpra állítja majd.

— Hát, sajnos, azzal nem biztathatom. Az úrvacsora nem patika a testnek, de orvosság a léleknek.

Így léptünk be az öreg Szabóné betegszobájába. Az öreg néni elerőtlenedve, sárgán fekiúdt a párnán, néhány szál ősz haja körülfogta a fejét. Fölemelte lesaványodott kezét üdvözlésre, sőt egy kis erőlködéssel fel is ült.

— Jó napot, Szabó néni! Hogy van, hogy? Eljöttünk az új segéd-

lelkész úrral, s elhoztuk az Úr szent vacsoráját. Kívánja magához venni, Szabó néni?

— Kívánom, nagyon is kívánom, kedves Tisztelendő úr.

A fehérrel terített asztalra minden rendben kikerült. Felöltöztem.

— Melyik éneket énekeljük bevezetőben, Szabó néni?

— Mind szép az. De talán azt: Készülj lelkem Jézusodhoz.

Már az ének alatt feltűnt, hogy az öreg testvér akar valamit. Nyugtalan, de csak akkor szólt, amikor az utolsó sort is elénekeltük.

— Te, Rózsi — szólította a menyét, add ki a kendőmet.

— Minek az, mama, fázik a feje?

— Nem fázik, de én azt tanultam

a tisztelendő úrtól, tudja attól, aki még maga előtt, az azelőtti időben volt, hogy illetlen dolog az asszonynak fedetlen fejjel imádkozni.

Jó, Szabó néni, fedje csak be a fejét — mondtam és ilyen igék forogtak bennem: "A hitben erőtelent fogadjátok be", "Te pedig miért kárhoztatod a te atyádfiát?" "Ami hitből nincs, bűn az."

Aztán eljutottunk az úrvacsorai rendben a gyónó kérdésekig. S ha Árpád eddig is nagy kérdő és csodálkozó szemeket vetett rám, most szinte megdöbbsent, amikor Szabó néni mindjárt az első kérdésre: Valod-e magad bűnösnek? élénk tiltakozással felelt:

— Nem, nem vallom.

Azt hittem, rosszul hallok, azért megismételtem a kérdést, de a válasz most is csak az volt: nem, nem vallom.

— Hát hogyan, Szabó néni? Akkor

miért akart úrvacsorát venni? Az Úr Krisztus teste és vére csak azt vigasztalja, aki bűnösnek vallja magát és kegyelemre vágyakozik.

— De én nem vagyok bűnös. Nem loptam, nem hazudtam, nem haragszom, nem káromkodom.

— Hát akkor nincs is szüksége bűnbocsánatra, nincs szüksége Krisztusra sem. Nincs szüksége az úrvacsorára.

— De bizony szükségem van rá.

— Én meg nem tehetem meg, hogy töredelem nélkül is kiadjam azt, amit az Úr a bűnösökért áldozott fel a kereszten. Meg van írva: "Aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik". Én azért jöttem, hogy kegyelmet hirdessek és nem

azért, hogy ítéletet. Nem, Szabó néni, akkor nem adhatom az úrvacsorát.

— Hát ha nem adja a tisztelendő úr, majd elmegyek húsvétkor a templomba és a többivel együtt veszek úrvacsorát. Ezt már sunyi indulattal mondta, s az is benne volt: rajtam nem fogsz ki.

— Szívemből kívánom, Szabó néni, hogy húsvétra annyira megerősödjék, hogy el tud jönni a templomba. És lehet, hogy engem félre is tud vezetni, de ne felejtse el: Istent nem lehet becsapni. És arra is gondoljon: hátha nem kel fel többé az ágyból. Hátha ez az utolsó alkalom, hogy Isten kegyelmét elfogadhatja.

Árpádra esett a tekintetem, aki nagyon forgatta a nyakát a gallérljában. Mintha azt mondta volna: Hát ilyesmiről tényleg nem tanultunk.

De magam sem voltam külön helyzetben. Tudtam, hogy töredelem nyilvános jele nélkül, sőt egyenes tagadása esetén nem szabad a szent jegeket kiszolgáltatnom, de a fele-

lősség meg szorongatott, hogy ezt a hánykolódó lelket itt ne hagyjam tévhite és kételkedése hullámain.

S ekkor, mint ilyenkor mindig, a Lélek végezte el azt, amire én nem voltam jó. A Tízparancsolat tükrének fényét fordítottam a vaksi szemek elé. Beszéltem, ahogy szólnom adta az Isten. Már régen elhagytam az Agenda sinpárját. Leültem a betegágy mellé, s úgy kérdeztem: "Mindig? ... Ugye, igen? ... ugye, nem?"

Egyszer csak odatekintve látom, hogy Szabó néni vérekes szemeiből megindul egy könnycsepp, aztán megint egy és még egy. Aztán felemeli lesoványodott karját, ráteszi az enyémmre és megindul a vallomás: Igen, bűnös vagyok. Bűnös vagyok, mert nem fogadtam szót Istennek. Jaj, de sokszor nem fogadtam szót! Tisztelendő úr, megbocsát nekem az Isten?

— Meg, meg, Szabó néni. Krisztus Urunk rendelése szerint hirdetem bűneinek bocsánatát. Krisztus véreért megbocsátotta Isten minden bűnét.

— Békesség néked!
— Békesség nekünk!

Hazafelé a megdöbbenés és az ujjongás lelke kísért bennünket. Sokáig némán ballagtunk, pedig telve voltunk kérdésekkel és mondani-valóval. Végül Árpád törte meg a csendet.

— Hát igen. Ezt még tanulni kell.

— Bizony, Árpád, még nekem is tanulnom kell. Mert a jó pap nem a dogmatika jegyzetből tanul holtig, hanem az élet nyitott könyvéből.

— S mit tetszik gondolni: az öreg néni töredelme őszinte, igaz volt?

— Azt én nem, csak a Mindentudó tudja.

Valamit azért mi is megsejtettünk belőle. Még nem telt el egy egész hét, amikor a fiatalabb Szabóné ránk kopogtatott. Bizony a mama nincs jól, a doktor is mondta. De tessék elhinni: azóta olyan nyugodt. Ha elalszik is, mintha mosolyogna. Mert sokat alszik. És azt kéri, hogy a temetésén majd azt énekeljék: "Én Istenem, én bűnös ember, itt állok szent színed előtt."

(Ev. Naptár)

TELJES ÚJSZÖVETSÉG EGY DOLLÁRÉRT!

A 458 oldalas Újszövetség nagysága 13x19 cm (5x7.5 incs), fekete keménykötésben, piros szegéllyel.

E rendkívül alacsony ár mellett a család minden egyes tagja saját újszövetségéből tanulmányozhatja az Igét!

Darabonként \$1.00 beküldése ellenében szállítjuk bármilyen mennyiségben. Ha csekket, vagy postautalványt küld, csak ezt kell ráírni: ERŐS VÁR.

Megrendelhető e címen:

ERŐS VÁR
P. O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Minta az egydolláros
újszövetségéből
(eredeti betű-nagyság).

58 Ezért, szeretett atyám fiai, erősen álljatok, rendíthetetlenül, buzgólkodjatok mindenkor az Úr dolgában, mint akik tudjátok, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.

Adakozásra való felhívás

16 Ami a szentek számára való gyűjtést illeti, anint a galáciai gyülekezeteknek rendeltem, ti is úgy cselekedjétek. 2 A hét első napján mindenitek tegye félre és gyűjtse össze azt, ami módjában van, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek. 3 Mikor pedig megérkezem, a ti megbízott embereiteket fogom levéllel elküldeni, hogy ajándékokat Jeruzsálembe vigyék. 4 Ha pedig érdemes lesz, hogy én is elmenjek, velem együtt jönnék.

Pál közeli látogatásának bejelentése

5 Hozzátok pedig akkor megyek, ha átutazom Macedóniá, mert Macedónián csak

Jn 3:13-31. — 15:49 1 Móz 5:3, 3:21, 1 Jn 3:2. — 15:50 Mt 16:7. — 15:52 Mt 24:31, Lk 20:36. 25:8. — 15:55 Hós 13:14, Zsid 6:25, 7:13. — 15:57 Jn 16:33. — 15:58 2 Krón 15:7, Péld 11:

Adományok "az Erős Vár"-ra

Köszönettel nyugtázzuk az április 1-e és június 30-a között az előfizetéseken felül beérkezett alábbi lapfenntartó adományokat:

\$175: Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia. — \$25: özv. Varga István-né, sz. Németh Anna (Toledo) emlékére gyermekei: Annabel, Irma, István, Mary Ann, Róbert, Sári. — \$5: v. Hefty László (Buenos Aires), Fekete Ervinné, Kiss Samu, Straub Sebestyénne (Cleveland). — \$4: Kulesár Pálné (Dearborn, MI). — \$2: Ferenczy Mártonné, Kneffel Péter, Novák Kálmán, Vásári Ferenc (Cleveland), Fogarassy Eszter (Rochester, NY), dr. Hadházy József (Brooklyn, NY), Kunos Jenő (Waukegan, IL), Markovits Pál (Carmichael, PA), Molnár Karolin (New Brunswick), Nitsch József (Longwood, FL), Novák Dezső (Elyria, OH), Pirka Anna (Detroit), Simon Margit (Pittsburgh), Somos Mihály (South San Francisco), Tóth Józsefné (Ontario, CA). \$1: Bertalan Kálmán, Linka László, Szakács Lajos (Cleveland), Vályi E. (Toronto).

A Magyar Konferencia közgyűlése

(Folytatás a 3. oldalról)

nyerése nem mindig történt az "egyházi etikett" szabályai szerint. Ugyanesek megkérdőjelezhető az a gyakorlat, hogy a Bethlen Naptár az evangélikus gyülekezeteket és lelkészeket sokszor "protestáns"-nak minősíti.

Az elnöki jelentéshez hozzászólt: **Bell Lajos, dr. Lestyán János, Juhász Imre, Böjtös László, Tessényi Kornél, Vásári Ferenc, Boros József és Egyed Aladár.**

Vacsora után a MÁSODIK ÜLÉSSZAK a tárgysorozat egyik főtémájával foglalkozott: Egy magyar evangélikus intézmény létesítése az idős testvérek számára.

Bevezetésül **Brachna Gábor** főesperes tájékoztatta a közgyűlést a gyülekezetében e téren fennálló lehetőségekről, majd **Böjtös László** építésszámológépről a szakember szemszögéből ismertette az öregothonok létesítésével kapcsolatos problémákat. A jelenlegi társadalmi változások közvetlenül érintik a magyar negyedeket, legtöbbször népünk ottreked a gettó közepén. Menekülés helyett inkább erősíteni kell a magyar szigeteket. Állami kölesőnőkkel és segítséggel megoldható, hogy véreink saját megszokott környezetükben, a templomuk közelében találjanak otthont öreg napjaikra. A gyülekezetre nézve ez még anyagi haszonnal is jár. Jól járnak az öregek és jól jár a gyülekezet.

Az előadó ezután részletekbemenően foglalkozott a clevelandi Első Egyházban kivihető tervekről, amikor is a meglévő épületeket alakítanák át öregothon céljára.

A közgyűlés érdeklődéssel hallgatta az előterjesztést, majd egyhangú határozatot hozott, mely szerint "a Konferencia helyesli és magáévá teszi gyülekezeteink minden olyan törekvését, amely öregothonok létesítését célozza".

A szerda reggeli úrvacsorai istentisztelet után, melyen **Bernhardt Béla** és **Juhász Imre** lelkészek szolgáltak, következett a HARMADIK ÜLÉSSZAK. Elnök előterjeszti a körzeti lelkészség felállítására vonatkozó elgondolását, melyet valószínűleg clevelandi központtal indítanánk el. A lelkészhiány miatt elárvult, illetve az alacsony lélekszám miatt saját lelkész eltartására képtelen gyülekezeteink számára szükséges lenne egy utazó lelkész beállítása. Dr. Marshall, országos egyházunk vezető püspöke, előzetes érdeklődésünkre azt a választ adta, hogy egy ilyen lelkő-

szi állás megszervezése csak az országos egyház engedélyével lehetséges és az Észak-Amerikai Belmisszió ügykörébe tartoznék. Ez a válasz teljesen kielégítő számunkra, mert hiszen az országos egyház támogatása nélkül úgysem tudnánk terveinket megvalósítani. Egyelőre 3—4 gyülekezet lelkészi ellátásáról kellene gondoskodnunk, havi egyszeri, vagy többszöri istentisztelet tartásával. A méltányos időbeosztás valószínűleg szükségessé tenné, hogy ne csak vasárnap délelőttre, hanem más napokra és órákra is állítsunk be istentiszteleteket. Az illető gyülekezetekben a lelkész megegyezés szerint beosztott időkben hétköznap is szolgálatban állana. A körzeti lelkész fizetésére nézve **Bernhardt Béla** és **dr. Lestyán János** tartalmas hozzászólásai után a közgyűlés úgy vélekedett, hogy az ily módon pásztortolt gyülekezetek a reájuk eső költséghányadot a Konferencia pénztárába fizetnék be s így a lelkész javadalmazása két forrásból adódna: a) Magyar Konferencia, b) LCA (országos egyház).

A közgyűlés határozata: Az érdekeltektől gyülekezetek beleegyezésével egy részletes tervezetet kell kidolgozni, melyet azután az országos egyházhoz nyújtanánk be jóváhagyás végett.

Dr. Lestyán János egy másik felszólalásában felvetette a kérdést, hogy mi lesz a feloszló, vagy megszűnő gyülekezetek vagyonával? Ha az amerikai egyházkerületre száll, akkor elvész a magyar evangélikusság számára. **Juhász Imre** példaként ajánlotta gyülekezetének az egyházkerület által jóváhagyott alkotmányát, mely szerint feloszlás esetén a fennmaradó vagyon csak magyar egyházi célra használható fel.

Az idő előrehaladottsága miatt **Juhász Imre** szerkesztő csak rövidített formában számolt be az ERŐS VÁR szerkesztési és kiadási problémáiról. Utalt az egyre emelkedő kiadási költségekre és sok-sok "előfizető" sokéves hátralékára. Az anyagi hiánya sokszor késlelteti a lap megjelenését. **Hangsúlyozta a konferenciai határozat alapján minden gyülekezetben évenként megtartandó Sajtóvasárnap fontosságát.** Mindig a helyi lelkész lelkiismeretességétől és odaadásától függ az eredmény. **Dr. Lelbach Antalné**, az ERŐS VÁR pénztárosa jelentése szerint: Egyenleg 1970. július 1-én \$80.28, bevétel 1972. október 31-ig 4168.00 (ebből 350.00 a Konferencia kiutalása), kiadás 4241.67, ma-

radvány 1972. október 31-én 6.61. Ugyanakkor a kifizetetlen számlák összege \$452.24-et tett ki. Az ERŐS VÁR szerkesztő-kiadói és pénztári jelentése egyhangúlag jóváhagyva.

Az angolnyelvű gyülekezetekben szolgáló lelkészek közül elnök felkérésére **Bernhardt Béla, Bell Lajos, Markovits Pál** és **Tessényi Kornél** ismertették munkakörüket s gyülekezeteik életét.

Jegyző felolvasta egy clevelandi egyháztag memorandumát, melynek egyik tárgya a magyarság és a protestantizmus jövője és felhívja a Konferencia figyelmét a szovjet uralom alóli felszabadulás esetére a szláv nyelvterületekre kiküldendő protestáns misszionáriusok előkészítésének fontosságára. Az ukrán katolikusok és a Vatikán erre már felkészültek. A memorandum második része a Konferencia figyelmébe ajánlja a világviszonylatban evangélikus többségű és jellegű Johannita rend magyar tagozatában észlelhető jelenségeket, melyek a tagfelvételi eljárás során hátrányos helyzetbe hozzák az evangélikus jelölteket. Tudomásul szolgált.

A következő, 1974-ben megtartandó közgyűlés helyét és idejét a tisztikar állapítja meg.

A szerdai ülészak s egyben az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia ezidei közgyűlése du. 12.55-kor **Kiss Samu** ny. lelkész imádságával ért véget.

A résztvevők véleményét tolmácsolta **Boros József** clevelandi delegátus, aki szerint "tevékeny és jelentős" gyűlésen vettünk részt.

Juhász Imre

Derűs sorok

Egy túristacsoport utazik Palesztinában keresztül-kasul. Meglátogatja azokat a történelmi helyeket, ahol Jézus maga is járt annakidején és csodákat is tett. Egyik nap a Genezáret tó partjára érnek Galileában. Elhatározzák, hogy átesónakáznak a tavon, ezért érintkezésbe lépnek egy esónaktulajdonossal, de megdöbbennek, mert a esónakos igen borsos árat kér az útért. A túravezető méltatlankodva kérdezi: mennyit kér, hiszen ez rettentő nagy pénz! — A esónakos megijedt, hogy oda a jó üzlet s ezért elkezdte az út szépségeit dicsérni: de hát kérem, ez csak nem sok, ha arra gondol az ember, hogy ugyanezen a helyen maga az Úr Jézus ment a vizen, méghozzá gyalog! Mire a vezető: Na hallja! Hát lehet ezen csodálkozni ilyen árak mellett?

(Útitárs)

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

A vasárnapi iskolai oktatás a nyári hónapokban szünetel, szept. 23-án kezdődik újra. Pünkösdkor szép gyülekezet jelenlétében megkonfirmáltuk az angol istentiszteleten Majoros Elizabeth Helent, a magyaron Hátszegi Sándor Györgyöt, Kemes Ilona Erzsébetet és Soltész Andrea Idát. Templomlátogatottság májusban (4 vasárnap): angol 19, 23, 13, 15; magyar 37, 60, 31, 54. Júniusban (4 vas.): angol 18, 33, 24, 20; magyar 52, 93, 46, 47. A félévi pénztári jelentés szerint a 6 havi bevétel \$7652.23 volt, míg a kiadás 9123.46-ot tett ki. Megkereszteltük márc. 25-én Ohmer Dawn Barbarát, jún. 17-én Hughes Dawn Rose-t. Megeskettük márc. 10-én Fischer Richardot és Toney Sophiat, jún. 9-én Fekete Ervint és Zavodnyik Margitot. Az elmúlt hetekben kórházban voltak: Pethő Dezső, Féja Ferenéné, Németh Elekné, Jancsó Borbála testvéreink. Május utolsó vasárnapján istentiszteletünkön megemlékeztünk nemzetünk hőseiről és mártírjairól, június 24-én pedig Szt. László királyunkról, amikor is a Vitézi Rend és a Szt. László Lovagrend zászlós küldöttsége is résztvett az istentiszteleten.

PITTSBURGH

Lelkész: Mészáros Sándor

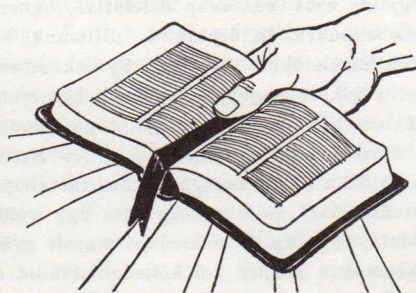
Templom és lelkészlak: 161 Hazelwood Ave. (15207). Tel.: (412) 421-2174. — Istentisztelet minden vasárnap de. 10-kor angolul, 11-kor magyarul. Vasárnapi iskola 10 órakor. Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján.

A nyári hónapok alatt vasárnapi isko-

lánk szünetel. Egyházunk pénztárába a Feigler féle hagyatékból 3630.00 dollár érkezett, legyen Isten áldása az adakozók nemes szándékán. A gyülekezet 48. évfordulójáról ünnepi istentiszteleten emlékeztünk meg május 2-én, mely után az Oltáregylet tagjai finom ebédet szolgáltak fel. Házasságot kötött templomunkban Zsámbéky László és Knoerdel Diana.

A keresztség szentségében részesült Luty Tamásék fia Luty Márk Dávid, keresztszülők ifj. Szabó Pál és Balogh Karen, a Penn State egyetem végzett hallgatói. A Simon-házaspár 59. házassági évfordulójáról is megemlékeztünk: a gyülekezet alapító tagjai, sok éven át hűséges egyházfink, a templom és parókia körüli szép virágoskert az ő munkájukat dicséri.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1973. JÚLIUS HÓ

SZTH. U. 2. VAS. — JÚL. 1.

Heti ige: Mt 11:28

1. Csel 3:1-10. — Mt 9:9-13.
2. Jn 7:37-39. — Csel 10:34-48.
3. Jer 3:14-17. — Csel 11:1-18.
4. Mt 11:25-30. — Csel 11:19-30.
5. 1 Kor 14:1-4, 23-25. — Csel 12:1-17.
6. 1 Kor 1:20-25. — Csel 12:18-25.
7. Jk 2:1-9. — Csel 13:1-12.

SZTH. U. 3. VAS. — JÚL. 8.

Heti ige: Lk 19:10

8. Csel 4:1-12. — Mt 5:1-6.
9. Mk 2:1-17. — Csel 13:13-25.
10. Bír 10:6-16. — Csel 13:26-41.
11. Lk 15:11-32. — Csel 13:42-52.
12. Rm 4:1-8. — Csel 14:1-7.
13. Rm 5:1-11. — Csel 14:8-20.
14. Ez 18:1-4, 21-24. — Csel 14:21-28.

SZTH. U. 4. VAS. — JÚL. 15.

Heti ige: Gal 6:2

15. Csel 8:26-38. — Mt 5:7-12.
16. Jn 8:1-11. — Csel 15:1-12.
17. 2 Kor 2:5-11. — Csel 15:13-35.
18. Mt 5:43-48. — Csel 15:36-16:5.
19. Mt 18:15-20. — Csel 16:6-15.
20. Rm 15:1-7. — Csel 16:16-24.
21. Jel 22:1-5. — Csel 16:25-40.

SZTH. U. 5. VAS. — JÚL. 22.

Heti ige: Lk 9:62

22. Csel 9:1-19. — Mt 7:24-29.
23. Mk 9:38-41. — Csel 17:1-15.
24. Fil 3:12-16. — Csel 17:16-34.
25. Mt 19:27-30. — Csel 18:1-22.

26. 2 Tim 4:1-5. — Csel 18:23-19:7.

27. 1 Ts 2:13-20. — Csel 19:8-22.

28. Mt 13:47-52. — Csel 19:23-40.

SZTH. U. 6. VAS. — JÚL. 29.

Heti ige: Ézs 43:1

29. Csel 14:8-18. — Mt 19:16-26.

30. Tit 3:3-7. — Csel 20:1-16.

31. 1 Pt 3:18-22. — Csel 20:17-38.

1973. AUGUSZTUS HÓ

1. Gal 3:26-29. — Csel 21:1-14.

2. Mk 16:14-18. — Csel 21:15-26.

3. Mt 3:13-17. — Csel 21:27-40.

4. Jel 3:1-6. — Csel 22:1-22.

SZTH. U. 7. VAS. — AUG. 5.

Heti ige: Rm 6:19

5. Csel 16:22-33. — Mt 13:44-46.
6. Mk 8:10-21. — Csel 22:23-30.
7. Rm 12:6-18. — Csel 23:1-11.
8. 1 Kor 6:19-20. — Csel 23:12-35.
9. Mk 9:42-50. — Csel 24:1-21.
10. Rm 12:1-2. — Csel 24:22-27.
11. 1 Kor 9:24-27. — Csel 25:1-12.

SZTH. U. 8. VAS. — AUG. 12.

Heti ige: Ef 5:9

12. Csel 16:12-15. — Mk 8:34-38.
13. Jn 8:31-36. — Csel 25:13-27.
14. Gal 6:7-10. — Csel 26:1-23.
15. Jk 2:14-17. — Csel 26:24-32.
16. 1 Kor 12:12-26. — Csel 27:1-12.
17. Fil 2:12-18. — Csel 27:13-26.
18. Jel 14:14-20. — Csel 27:27-44.

SZTH. U. 9. VAS. — AUG. 19.

Heti ige: Ef 5:15

19. Csel 24:22-26. — Mt 14:22-34.
20. Préd 9:13-18. — Csel 28:1-10.
21. Péld 16:1-9. — Csel 28:11-16.
22. 1 Pt 3:1-6. — Csel 28:17-31.
23. 1 Kir 3:16-28. — 2 Kir 2:1-15.
24. Mt 8:14-17. — 2 Kir 5:1-19.
25. Lk 12:42-48. — 2 Kir 6:8-23.

SZTH. U. 10. VAS. — AUG. 26.

Heti ige: Zsolt 33:12

26. Csel 7:54-60. — Mt 23:34-39.
27. 5 Móz 7:6-11. — 2 Kir 16:1-16.
28. 2 Móz 17:8-15. — 2 Kir 17:1-23.
29. 1 Kir 21:1-16. — 2 Kir 17:24-41.
30. Jer 16:14-17. — 2 Kir 18:1-12.
31. Jer 18:1-6. — 2 Kir 18:13-37.